

Toelichting op de koopovereenkomst van Cynophilia

In deze tekst wordt uitgelegd welke regels gelden bij de koopovereenkomst volgens het Burgerlijk Wetboek (BW). Er zijn twee soorten koop: de algemene koop en de consumentenkoop. Het verschil is belangrijk, omdat de consument extra bescherming krijgt bij consumentenkoop. Bij algemene koop kunnen koper en verkoper zelf afspraken maken, maar bij consumentenkoop gelden vaak verplichte regels waar niet van afgeweken mag worden.

De regels over de koop zijn te vinden in Boek 7 van het BW (Burgerlijk Wetboek).

Het BW kent twee soorten koop: de algemene en de consumentenkoop.

Dit onderscheid is van belang. Bij de consumentenkoop wordt de zwakkere partij — de particuliere koper — namelijk extra beschermd tegen de professionele verkoper.

De bepalingen met betrekking tot koop en verkoop van roerende zaken in het BW bevatten in beginsel regelend recht. Hiermee wordt bedoeld dat koper en verkoper andere regels kunnen afspreken. Doen zij dat niet, dan zijn de regels uit het wetboek van toepassing. Bij de consumentenkoop zijn deze wettelijke bepalingen echter veelal van dwingend recht verklaard. Partijen mogen dan niet afwijken van de wettelijke voorschriften. Daarnaast is er bij consumentenkoop een aparte regeling bedacht voor een aantal onderwerpen die bij de koop en verkoop een rol spelen. Voorbeelden hiervan zijn de risicoregeling en de conformiteit. Conformiteit betekent, dat een product moet beantwoorden aan de redelijke verwachtingen, die gewekt zijn door het product zelf en hetgeen is afgesproken in de overeenkomst.

Consumentenkoop?

In de meeste gevallen zal de fokker die rashondenpups verkoopt aangemerkt worden als 'particulier'. De extra bescherming die bij de consumentenkoop van toepassing is geldt dan niet. Fokker en koper van de pups mogen dan van de wettelijke bepalingen afwijken. Maar als zij dat niet doen, dan zijn de 'algemene' wettelijke regels van toepassing en dus niet de voor de verkoper zwaardere regels van de consumentenkoop. Soms worden er echter honden verkocht door handelaren, dierenwinkels en mensen, die bedrijfsmatig fokken en dan vallen de koopovereenkomsten onder de regels van de consumentenkoop.

Bedrijfsmatig handelen

Belangrijk is om die reden vast te stellen wan-neer er sprake is van 'bedrijfsmatig verkopen'. De definitie van de consumentenkoop in de wet luidt: *de koop met betrekking tot een roerende zaak, die wordt gesloten door een verkoper die handelt in de uitoefening van een beroep of bedrijf en een koper, natuurlijk persoon, die niet handelt in de uitoefening van een beroep of bedrijf.*

Dat de koper van de pup (of volwassen hond) in de regel een particulier zal zijn, is meestal wel duidelijk. Hoe zit het echter met de verkoper? Wanneer is de verkoper/fokker nu bedrijfsmatig bezig en waar ligt de grens met het als particulier 'zo maar eens een nestje fokken en verkopen'?

Wetgeving op het gebied van de Dierenbescherming

Destijds is getracht is om artikel 56 van de toenmalige Gezondheids- en Welzijnswet voor Dieren (GWD) nader te concretiseren. Centraal daarbij staat de bedrijfsmatige omgang met dieren en dus ook wanneer er volgens deze regeling sprake is van bedrijfsmatig handelen.

Echt duidelijk en vernieuwend was de startnotitie niet: "Van bedrijfsmatig handelen is sprake bij het verkopen, ten verkoop in voorraad hebben, ten verkoop aanbieden, afleveren en verhuren van dieren in een zekere omvang en als dit plaats vindt met een zekere regelmaat." Daarmee is er in feite niets nieuws onder de zon, want ook in de toelichting op het toenmalige Honden- en Kattenbesluit van 9 maart 1981, (waarin nadere regels werden gesteld ter uitvoering van artikel 2 van de Wet op de Dierenbescherming, de voorloper van de Gezondheids-en Welzijnswet voor Dieren), viel te lezen dat het ontbreken van een winstoogmerk bij het verrichten van de betreffende handelingen (het kopen, ten verkoop voorradig hebben, verkopen, in bewaring nemen, africhten of doden van honden en katten) niet betekent dat deze handelingen niet als bedrijf worden uitgeoefend. Handelingen verricht uit overwegingen van liefhebberij vielen dus ook onder de werking van het besluit als er sprake was van een zekere regelmaat in het verrichten van de betrokken handelingen en een zekere omvang van de beoefende werkzaamheden.

Ons hoogste rechtscollege de Hoge Raad bij arrest van 15 december 1987 de marges bepaald die gemeenten moeten hanteren bij het bepalen of een fokker hobby- of bedrijfsmatig bezig is. In een geschil tussen een fokker en een gemeente, die stelde dat deze fokker 'een bedrijf' uit zou oefenen overwoog de Hoge Raad het volgende: "Een fokker die slechts pups uit enkele nesten per jaar ten verkoop aanbiedt en verkoopt en zich niet bezighoudt met een geregelde inkoop en verkoop van dieren oefent géén bedrijf uit." Toch laat ook deze uitspraak nog ruimte voor eigen invulling door gemeenten. Want wat zijn immers 'slechts pups uit enkele nesten'? Houdt dat op bij twee nesten, drie nesten of vier nesten per jaar?

Om (te) grote verschillen in interpretatie te voorkomen adviseerde de Raad van Beheer op Kynologisch Gebied in Nederland waar het hobbyisme op zou houden en het bedrijfsmatige' en de 'regelmaat' zou beginnen: de grens lag volgens de Raad bij een aantal van dertig pups per jaar. Dit aantal zou maximaal nodig zijn voor een fokker om, door middel van selectieve fok, zijn stam op te bouwen en te verbeteren.

In de praktijk betekende dit bij één nest per jaar per teef:

- a. voor een groot/middelgroot ras de aanwezigheid van tenminste vier teven in de leeftijd van 2,5 tot 6 jaren;
- b. voor een dwergras de aanwezigheid van tenminste tien tot vijftien teven in de leeftijd van 2 tot 8 jaren.

Een suggestie om de grens bijvoorbeeld te leggen bij twee nesten per jaar werd niet gedaan, omdat daarmee afbreuk zou worden gedaan aan de fokkers van dwergrassen, waarbij de gemiddelde worp twee tot drie pups bedraagt ten opzichte van de fokkers van grotere rassen met worpen van gemiddeld tien pups,

Volgens de Raad van Beheer zou onder de Gezondheids- en Welzijnswet voor Dieren pas sprake zijn van bedrijfsmatig handelen, als meer dan zes nesten of meer dan dertig pups per jaar worden gefokt.

Criteria bedrijfsmatig handelen

De Gezondheids- en Welzijnswet voor Dieren is inmiddels in 2011 vervangen door de Wet Dieren, waarin echter niet meer duidelijkheid wordt gegeven over de criteria voor bedrijfsmatig fokken. Wel is het aantal van 30 pups per jaar verlaten en met een derde verminderd. Op de website van de rijksoverheid wordt daarover het volgende vermeld: Fokt, verkoopt of verhandelt u huisdieren of vangt u huisdieren op? En doet u dat regelmatig? Dan houdt u bedrijfsmatig huisdieren. Een dierenspecialzaak en een dierenpension zijn hier voorbeelden van.

Weet u niet zeker of u bedrijfsmatig huisdieren houdt? Hieronder ziet u indicaties om dit te beoordelen. Ze hoeven niet allemaal te gelden.

- U fokt niet om de dieren zelf te houden en ook niet voor uw familie en vrienden.
- U verkoopt of levert de dieren af aan anderen dan familie en vrienden.
- U vangt de dieren op tegen een vergoeding.
- U heeft ruimtes speciaal ingericht voor de opvang, handel of fokken van de dieren.
- U staat ingeschreven bij de Kamer van Koophandel of u heeft een btw-nummer.
- U adverteert.
- U wilt winst maken met uw activiteiten.

Voor honden geldt in eerste instantie een getalsmatige indicatie. Zijn er meer dan 20 honden verkocht, afgeleverd, opgevangen of gefokt? En gebeurde dit in een aaneengesloten periode van twaalf maanden? Dan is sprake van het bedrijfsmatig houden van huisdieren. Bij 20 of minder dieren wordt ook gekeken naar de indicaties die hierboven staan. De fokker van rashonden moet zelf beoordelen of hij of zij bedrijfsmatig houder van dieren is. Vindt men dat hobbymatig huisdieren worden gehouden? Dan moet men dit bij een controle zelf aannemelijk maken bij de inspecteur. Tot zover de rijksoverheid.

Bedrijfsmatig handelen in de zin van het Burgerlijk Wetboek

Het is echter nog maar de vraag of de begripsafbakening vanuit de wetgeving met betrekking tot de Dierenbescherming volledig overgezet kan worden op de consumentenkoop. Iemand die als fokker/verkoper op grond van de Wet Dieren als bedrijfsmatige fokker vergunningsplichtig is, zal in elk geval in de zin van de consumentenkoop als 'bedrijf' worden aangemerkt. Maar geldt echter ook het omgekeerde? Met andere woorden, betekent het niet-vergunningsplichtig zijn op grond van de Wet Dieren automatisch, dat de regeling voor consumentenkoop eveneens niet van toepassing is? Het is aannemelijk, dat de uitdrukking 'beroep of bedrijf' in de zin van de consumentenkoop ruim (en in elk geval aanmerkelijk ruimer) moet worden opgevat, dan 'bedrijfsmatig handelen' in de zin van de Wet Dieren, waarin dit begrip eng wordt toegepast. Dit heeft alles te maken met de achtergrond van de bijzondere bescherming van de koper bij consumentenkoop.

Als twee 'niet deskundige' consumenten een koopovereenkomst afsluiten, dan is er geen enkele reden om een van beiden extra te beschermen. Er is immers sprake van een evenwicht, omdat beide partijen in dezelfde mate 'deskundig' zijn. Als echter een niet-deskundig te achten koper handelt met een deskundig te achten verkoper, dan doet zich een feitelijke evenwichtsverstoring voor ten gunste van de verkoper. Deze verstoring van het evenwicht wordt dan juridisch door een extra bescherming van de koper gecompenseerd. Dit gebeurt door de regels van de consumentenkoop toe te passen.

Als dus de verkoper zich presenteert als 'professionele fokker, met jarenlange kennis en ervaring op het gebied van het fokken van het betreffende ras' terwijl de koper bij deze fokker zijn eerste hondje koopt, kan er zeer wel reden zijn om aan te nemen dat er van een consumentenkoop sprake is. Ook als zo'n fokker maar één of twee nesten per jaar fokt. Maar dat wel al tien jaar lang doet! De wijze waarop de verkoper naar buiten treedt en het vertrouwen dat hij over zijn positie wekt zullen de doorslag moeten geven.

Waar echter precies de grens ligt tussen het uit liefhebberij fokken en het bedrijfsmatig fokken en verkopen van honden zal uiteindelijk door de rechter moeten worden ingevuld in concrete geschillen die aan hem worden voorgelegd. Daarbij zal de rechter, die niet altijd ingevoerd is in de kynologie, goed geïnformeerd moeten worden. Zo oordeelde een rechter al eens dat het feit dat de fokker over een kennelnaam beschikte voldoende was om aan te nemen dat de fokker bedrijfsmatig handelde en dus onder de regels van consumentenkoop zou vallen.

Regel het schriftelijk

De meeste rashonden worden gefokt door hondenliefhebbers, voor wie het fokken van een nestje een pure hobby is. Als er dan een nestje is, dan worden de afspraken over de verkoop van de pups vaak mondeling met de kopers gemaakt. Op zich is daar niets up tegen. Men behoort zich immers óók aan mondelinge afspraken te houden. Alleen als er problemen ontstaan en koper en verkoper het niet (meer) eens zijn, is het bij mondelinge afspraken heel moeilijk om aan te tonen wat er nu precies is afgesproken. Het kan wel eens het woord van de een tegen het woord van de ander zijn. Geen van beiden kan dan afdoende bewijzen, dat wat hij stelt ook de juiste weergave van de afspraak is. Daarom adviseren wij om in elk geval de afspraken tussen koper en verkoper schriftelijk vast te leggen. Een ander voordeel van een schriftelijke overeenkomst is dat daarin de status van de verkoper (hobbymatig) kan worden vastgelegd. Het is geen waterdichte garantie (de rechter kijkt immers naar de feitelijke situatie) maar helpt wel om bij een eventueel geschil te voorkomen dat de rechter een fokker als bedrijfsmatig handelende partij aanmerkt terwijl dat niet zo is.

Partijen en kern van de overeenkomst

De overeenkomst begint met het aangeven wie koper en verkoper zijn. Daaronder is de basis voor de overeenkomst opgenomen, waarbij de één (verkoper) verklaart eigenaar te zijn van een hond en deze te willen verkopen en de ander (koper) verklaart deze hond te willen kopen en daarvoor de koopprijs te willen betalen. Wat er dan inhoudelijk verder overeen wordt gekomen uit zich in een beschrijving van de hond, een beschrijving van de rechten en plichten van de verkoper en uiteraard ook een beschrijving van de rechten en plichten van de koper.

Object van de koop: Om welke hond gaat het?

In artikel 1 wordt de hond beschreven (ouderdieren, geboortedatum, chipnummer, NHB-nummer als al bekend). Als de chipper bij het sluiten van de overeenkomst nog niet geweest is, kan bij de bijzondere kenmerken de hond zodanig worden beschreven dat hij toch van zijn broertjes en zusjes te onderscheiden is. Als dit moeilijk is, omdat de hondjes geen aftekening hebben, kunnen gelakte teennagels een uitkomst bieden.

Hoofdverplichting van partijen

Wat zijn dan die hoofdverplichtingen van partijen? Kort en goed moet de verkoper de hond leveren aan de koper en de koper is gehouden om de afgesproken koopprijs te betalen.

Betaling van de koopprijs en aanbetaling

In principe moet er betaald worden op het moment en op de plaats van aflevering. Vervolgens bevat artikel 2.1 de mogelijkheid om een aanbetaling te verlangen, Dit is een facultatief gestelde bepaling. U kunt deze bepaling opnemen in uw overeenkomst, maar ook weglaten. Niets is zo vervelend dan als fokker in de veronderstelling te verkeren alle pups te hebben geplaatst (de overige belangstellenden naar de pupinformatie van de rasvereniging te hebben terugverwezen) en dan vervolgens op de dag dat de pup afgehaald zou worden een telefoontje te krijgen met de mededeling:,, We doen het toch maar niet!". Om het spreekwoordelijke 'kaf van het koren te scheiden' en nog meer zekerheid in te bouwen dat u met een serieuze koper te maken heeft, kan het verstandig zijn om een aanbetaling te vragen. De hoogte van de aanbetaling is in beginsel vrij overeen te komen (niet ongebruikelijk is 10% van de koopprijs). Is er echter sprake van consumentenkoop dan mag van de koper slechts een vooruitbetaling van ten hoogste de helft van de koopprijs worden gevraagd. U kunt dan vervolgens (maar ook dat is uw keuze en staat daarom facultatief) er ook nog voor kiezen, om in de overeenkomst te regelen dat wanneer de koper - zonder een andere afspraak te maken - niet op komt dagen om de pup af te halen, hij zijn aanbetaling kwijt is.

Gebreken

Belangrijk is artikel 2.5, dat zowel koper als verkoper dwingt te verklaren dat bij het sluiten van de overeenkomst geen gebreken of afwijkingen waarneembaar zijn. Zijn die er wèl, noem ze dan! De koper weet dan waar hij aan begint en kan later de verkoper niet tegenwerpen, dat hem het gebrek niet kenbaar was.

Gebruik van de hond

Artikel 3 heeft betrekking op het gebruik van de hond. Een beschrijving van het doel dat de koper voor ogen heeft met de aanschaf van de hond. Daarnaast de bijzondere eigenschappen, waarover de hond volgens de verkoper beschikt. Dit zijn in feite communicerende vaten. De koper verklaart met de aanschaf van de betreffende hond bijvoorbeeld een jachthond te willen hebben om deel te kunnen nemen aan wedstrijden en proeven, terwijl de verkoper verklaart dat van de hond (gezien de prestaties van de ouderdieren) verwacht mag worden dat de hond over een voldoende mate van jachtaanleg zal beschikken.

Informatie- en onderzoeksplicht

Bij het eerste deel staat dus centraal wat de koper mag verwachten van de hond. Wordt het een huishond, een vriendje voor de kinderen of een hond waarmee de koper naar tentoonstellingen wil gaan. Natuurlijk kan in dat laatste geval geen enkele fokker garanderen dat de hond schoonheidskampioen zal worden (ook al komt de hond voort uit twee kampioenen). Maar als bijvoorbeeld een beige Franse Bulldog wordt verkocht aan iemand die de hond wil voorbrengen op tentoonstellingen, dan treft de fokker/verkoper zeker een verwijt. Die kleur is immers (in Nederland) niet toegestaan, dus voor tentoonstellingen is deze hond om die reden niet geschikt. Een ander voorbeeld. Iemand schaft een pup aan met de nadrukkelijke bedoeling om deze reu als dekreu te gaan gebruiken. De fokker constateert dat een testikel nog niet is ingedaald en zegt: "Dat komt wel goed, als hij wat ouder is." Later blijkt de reu toch monorchide. Als expliciet geregeld is dat de hond als dekreu wordt aangeschaft, dan kan dit leiden tot veroordeling van de verkoper om aan de koper een schadevergoeding te betalen.

In het tweede deel van artikel 3 komt de verkoper aan het woord en heeft hij de mogelijkheid om de bijzondere eigenschappen op te sommen, waarvan hij stelt dat zijn fokproduct daarover beschikt. De hond is 'waaks' en prima geschikt als waakhond stelt de fokker. Bij de eerste beste inbraak komt de hond de inbreker kwispelend tegemoet. 'Uitmuntend karakter, lief voor kinderen en andere honden' luidt de beschrijving van de pup, die na een paar maanden al met 'de schrik van de buurt' wordt aangeduid, waarvoor iedere andere hondenbezitter een straatje om gaat! De verkoper moet er goed rekening mee houden dat wat hier geregeld wordt (geschiktheid van de hond voor het voor de koper beoogde gebruik en gegarandeerde bijzondere eigenschappen van de hond) ook waargemaakt moet worden.

Temper uw enthousiasme over de kwaliteit van uw fokproducten dus bij het invullen van dit artikel en dicht de hond géén eigenschappen toe, waarvan later blijkt dat de hond daar niet over beschikt. U voorkomt daarmee hele vervelende discussies, waarbij doorgaans de één (fokker/verkoper) zal stellen. Dat het feit, dat de hond de gegarandeerde eigenschap ontbeert aan de opvoeding ligt, terwijl de ander (koper) dit zal wijten aan een aangeboren afwijking of aan een verkeerde opfok door de fokker!

Daar tegenover staat, dat een koper terecht argwanend mag zijn ten opzichte van een verkoper die meldt, dat hij de eigenschappen van de hond in zijn geheel niet kent en daarvoor dus ook niet wil instaan. Deze koper heeft dan waarschijnlijk te maken met een verkoper, die op deze wijze zijn aansprakelijkheid vergaand denkt te kunnen beperken. Koper en verkoper zijn er zelf bij om bij dit artikel te regelen wat men wil afspraken. Dat kan heel beperkt zijn - en ons advies is ook om alleen

datgene te beloven wat waargemaakt kan worden - maar natuurlijk ook zo uitgebreid als men zelf wil.

Eigendomsoverdracht

In artikel 2 lid 2 is geregeld dat de verkoper de hond met toebehoren op de afgesproken datum in eigendom moet overdragen en koper het bezit moet verschaffen. Daarbij horen eigendomsbewijs voor zover aanwezig, de stamboom en het inentingsbewijs (de gezondheidsverklaring). Ontbreken deze bescheiden dan kan dit leiden tot schadevergoeding en indien ernstig genoeg tot ontbinding van de koop.

Stel fokker Y geeft mijnheer X wel de hond voor de gangbare prijs voor een rashond, maar niet de stamboom, bijvoorbeeld omdat het hier om een stamboomloze hond gaat, die echter wel als rashond is verkocht. Dan zou de hond voor X waardeloos kunnen zijn en is ontbinding van de overeenkomst en schadevergoeding goed denkbaar.

Geregeld is ook - ingeval de verkoper op het moment van de overdracht de stamboom nog niet ontvangen heeft - dat hij deze binnen twee weken na ontvangst alsnog zal (laten) bezorgen hij de koper.

Risico

Bij het verkopen van pups is het niet ongebruikelijk, dat er op voorhand - dat wil zeggen nà de dekking van de teef, doch vóórdát de pups geboren zijn - al pups verkocht of liever 'besproken' worden. De potentiële kopers kunnen dan op een lijst worden gezet met hun voorkeur voor een reu of een teef en er kan door de fokker een volgorde van keuze uit het nest worden bepaald.

Als de pups dan geboren zijn, komen de kopers deze bekijken en wordt de koopovereenkomst concreet gemaakt door af te spreken, dat bijvoorbeeld 'het puppy-teefje met het witte borstvlakje' voor koper A is, 'het puppy-reutje met het witte teentje aan de voorpoot voor koper B' enz. De hondjes zijn dan veelal nog niet gechipped en zullen dus op een andere wijze van elkaar onderscheiden moeten worden. Op dat moment is het duidelijk, wie, welk hondje tegen de afgesproken prijs koopt. Dan kan ook de koopovereenkomst opgesteld en door beide partijen ondertekend worden. De feitelijke overdracht van de pup aan de koper vindt pas later plaats, veelal als de pup een week of acht is.

De vraag rijst voor wie het risico is wanneer er iets met de pup gebeurt? Het komt immers voor dat een pup ziek wordt en daar een blijvend gebrek aan overhoudt of, nog erger, overlijdt. Het spreekt voor zich dat op het moment dat de pups geboren zijn, maar nog niet afgesproken is of de betreffende pup voor koper A, B of C is, de verkoper het risico zal moeten dragen. De potentiële koper is immers op dat moment wel als 'belangstellende' genoteerd, maar tot een werkelijke verkoop is het nog niet gekomen. Blijkt een pup om welke reden dan ook niet geleverd te

kunnen worden, dan valt degene die als laatste op de lijst met belangstellenden is geplaatst af.

Zijn de pups wel gekoppeld aan de kopers en gebeurt er iets met de als derde geplaatste pup uit een best van zes pups, dan heeft de koper van de derde pup pech en valt hij of zij af; pup nummer vier, vijf en zes zijn immers gekoppeld aan de kopers.

Maar hoe zit het dan met het risico wanneer met de koper is afgesproken welke pup voor hem is? Gaat vanaf dat moment het risico al over van de verkoper op de koper? Als wij het BW volgen - en dat hebben wij in de koopovereenkomst gedaan - dan is dit niet het geval; bepalend voor het tijdstip van de risico-overgang is de feitelijke aflevering van de pup. (Dus in ons voorbeeld na acht weken). Pas nadat de koper in het bezit komt van de hond is ook het risico op hem overgegaan.

In de koopovereenkomst is geregeld dat in-geval de hond vóór de datum van overdracht komt te overlijden (risico verkoper), de overeenkomst van rechtswege ontbonden is en de koper recht heeft op terugbetaling van het al vooruitbetaalde deel van de koopsom.

De wettelijke regeling houdt ook in dat wanneer de pup mee wordt gegeven aan de koper (die daarmee het bezit verkrijgt), terwijl de koopprijs nog niet is betaald, vanaf dat moment de pup voor risico van de koper/ bezitter is. Bepalend voor de risico overgang is immers de feitelijke aflevering van de pup (en dus niet het moment waarop de koopprijs wordt betaald).

Wordt na de overdracht van de pup het arme dier getroffen door de bliksem (dit wordt overmacht genoemd), of wordt het hondje ziek (zonder dat de verkoper er iets aan kon doen), dan is de schade voor de koper. De koper blijft dan de koopprijs verschuldigd, ook wanneer het hondje al dood is, gestolen is of anderszins verloren is gegaan. Overigens, in de praktijk zullen de meeste fokkers die geconfronteerd worden met een pup die snel na de overmacht bijvoorbeeld door een vergiftiging komt te overlijden de koopprijs voor die overleden pup niet eisen of uit coulance overwegingen de koper gratis of tegen een sterk verlaagde koopprijs een nieuwe pup uit een volgend nest aanbieden. De fokker is dat echter in deze situatie niet verplicht.

Verder wordt nog een uitzondering op de hoofdregel bij de risicoverdeling gemaakt, wanneer de koper op goede gronden van het recht tot ontbinding van de overeenkomst gebruik maakt of vervanging van de geleverde hond vraagt. (Op goede gronden, dus bijvoorbeeld omdat het hondje niet beantwoordt aan de in de overeenkomst opgenomen omschrijving, wanneer gebleken is dat de hond een erfelijk gebrek heeft of al ziek was bij de overdracht). In dat geval blijft de verkoper het risico dragen. De koper heeft dan wel de plicht goed op het hondje te passen.

Schiet koper in deze taak tekort, dan is hij weer schadevergoeding verschuldigd, al is het doorgaans heel lastig om dat tekortschieten van de koper te bewijzen.

Overdracht

In de koopovereenkomst komt de overdracht aan de orde, waarbij is vastgelegd dat de hond aan de koper wordt overgedragen in de staat waarin deze zich op dat moment bevindt. Een wat merkwaardige figuur in het BW is de zogenaamde klachtplicht. Deze wettelijke bepaling verplicht de koper de hond op deugdelijkheid te laten onderzoeken en zo spoedig mogelijk verkoper te waarschuwen, wanneer de hond niet beantwoordt aan hetgeen partijen hebben afgesproken. De koper is hiertoe verplicht om de verkoper te beschermen tegen late en daardoor moeilijk te betwisten klachten, anders dan de erfelijk bepaalde gebreken die hierna besproken worden. Deze erfelijk bepaalde gebreken komen immers in de regel pas aan het licht als de hond ouder is.

Eenvoudig gezegd, ga na aankoop met uw aanwinst naar de dierenarts en laat de hond op gebreken onderzoeken en stel dat bezoek niet uit. Er kan immers veel discussie ontstaan over de vraag of het hondje op het moment van de overdracht (al) ziek was, of (nog) gezond, als de ziekte bij het diertje een paar dagen of weken na de aflevering aan het licht komt. Om deze vervelende 'welles/nietes-discussie' tot een minimum te beperken is in artikel 4 van de koopovereenkomst opgenomen dat de koper de pup binnen veertien dagen laat onderzoeken door zijn dierenarts. Dit moet zo snel mogelijk na de overdracht gebeuren. Wij lazten in een koopcontract van een rasvereniging zelfs een termijn van drie werkdagen maar dat vinden wij wel heel erg kort. Binnen twee weken (14 dagen) moet dit echter gebeurd zijn.

Het onderzoek van de dierenarts kan uitwijzen dat de pup niet in orde is. Als daarbij ook vaststaat dat de pup al niet in orde was bij de eigendomsoverdracht, dan is de verkoper gehouden om een schadevergoeding te betalen aan de koper. Vraag uw dierenarts om een schriftelijke verklaring waaruit dit blijkt. (Zie hiervoor artikel 4.2 van de koopovereenkomst). De hond ontbeert dan immers de gegarandeerde eigenschap 'gezond' te zijn bij de overdracht. Wij komen daar nog op terug. De wet gaat ervanuit dat de koper als er reden tot klagen is dit binnen een redelijke termijn doet. Deze redelijke termijn gaat in op het moment dat de koper het gebrek heeft ontdekt of redelijkerwijze had behoren te ontdekken. In artikel 4.1. is deze redelijke termijn concreet gemaakt en vastgesteld op 8 dagen.

Ontbreekt er aan de hond een eigenschap, die de hond volgens de verkoper wel had, of heeft de afwijking betrekking op feiten, die de verkoper kende of behoorde te kennen, maar die hij niet heeft medegedeeld, dan moet de kennisgeving daarvan binnen de termijn van 8 dagen na de ontdekking plaatsvinden. Een koper die niet op tijd

waarschuwt verliest alle rechten ter zake van de tekortkoming. De koper, die een onderzoek laat instellen, voldoet in beginsel aan zijn klachtplicht als hij de verkoper laat weten dat hij alle rechten voorbehoudt in afwachting van de resultaten van het onderzoek en hij de uitslag met bekwame spoed ter kennis van verkoper brengt.

Voor de consumentenkoop is de schadevergoedingsregeling hij het niet beantwoorden van de hond aan de gerechtvaardigde verwachtingen opgenomen in het wetboek. Wanneer verkoper bewust gebreken verzwijgt kan koper bij de rechter óók vergoeding vragen voor alle bijkomende kosten, zoals bijvoorbeeld dierenartskosten. Deze bedragen kunnen aardig oplopen.

Wat nu als de koper zijn pup niet, of niet tijdig, laat onderzoeken door een dierenarts? In de koopovereenkomst valt al te lezen dat de koper dan zijn recht op ontbinding van de koopovereenkomst verspeelt. Misschien is echter de sanctie die er niet in staat nog wel belangrijker. Door het hondje niet te laten onderzoeken door de dierenarts handelt de koper niet alleen in strijd met de koopovereenkomst, maar verzaakt hij ook zijn 'onderzoeksplicht' en verliest hij eveneens alle rechten ter zake van de tekortkoming. Daarop gaan wij nader in.

Verwachtingen en garantie

In het BW komt 'de verborgen gebreken regeling' niet meer voor (verborgen gebrek, een afwijking van het gestel van de hond, die bij de overdracht aan de nieuwe eigenaar niet op te merken was en waarvan het bestaan niet is medegedeeld door de verkoper). Onder de noemer 'conformiteit' is in artikel 17 van boek 7 BW één van de hoofdverplichtingen van de verkoper nader ingevuld. De hond moet op het tijdstip van afleveren namelijk aan de tussen koper en verkoper gesloten overeenkomst beantwoorden en de verkoper is daar verantwoordelijk voor.

De koper mag verwachten dat de hond de eigenschappen bezit die voor een normaal gebruik nodig zijn en waarvan hij de aanwezigheid niet behoefde te betwijfelen, en ook de eigenschappen die nodig zijn voor een bijzonder gebruik dat bij de overeenkomst in artikel 3 lid 1 is beschreven. In elk geval mag de koper een geestelijk en lichamelijk gezonde hond verwachten. Wat de koper nog meer mag verwachten is afhankelijk van wat koper en verkoper elkaar hebben medegedeeld, wat zijzelf hebben onderzocht en wat zij in de koopovereenkomst hebben geregeld.

Hoe zit het nu met de hoofdregel uit de wet zelf, dus los van wat partijen in de koopovereenkomst afspreken? In de eerste plaats moet de verkoper onderzoeken met welk doel de hond wordt gekocht door de koper. Verkoper heeft een mededelingsplicht als hij weet of moet weten dat de hond voor normaal of het gewenste bijzondere gebruik dat koper van de hond wil maken niet geschikt is.

Maar ook de koper kan zich niet zonder meer 'verschuilen' achter onwetendheid; als een onwetende koper immers op de hoogte had moeten zijn, houdt dit in dat hij zijn onderzoeksplicht heeft verzaakt. Hij had bijvoorbeeld bij de rasvereniging moeten informeren naar de eigenschappen van het ras en geschiktheid voor het doel dat de koper voor ogen heeft. Dus ook op de koper rust een verplichting. De koper moet, wanneer hij twijfelt over eigenschappen van de hond, de verkoper daarover vragen stellen of zelf op onderzoek uitgaan. Als gezegd is in de koopovereenkomst geregeld dat de koper binnen veertien dagen de hond moet onderwerpen aan een onderzoek door de dierenarts. Doet hij dat niet, dan handelt hij in strijd met de onderzoeksplicht, met als gevolg dat hij zich later niet zal kunnen beroepen op wat wij gemakshalve maar blijven noemen 'verborgen gebreken', die bij dit diergeneeskundig onderzoek aan het licht zouden zijn gekomen. Natuurlijk geldt dit niet voor gebreken – zoals heupdysplasie 0 die pas later ontdekt kunnen worden.

Het BW gaat niet alleen uit van een onderscheid tussen koop en verkoop op grond van de algemene regels (twee particuliere kopers) en de consumentenkoop (professionele ver-koper, particuliere koper). Ook binnen de algemene regels (tussen twee particulieren dus) geldt voor de zwaarte van de onderzoeksplicht van zowel koper als de mededelingsplicht van verkoper, dat rekening gehouden moet worden met de deskundigheid van partijen. Op een deskundige koper (bijvoorbeeld iemand die zelf het ras fokt) rust dan ook een zwaardere onderzoeksplicht dan op een particulier koper, die slechts één keer in de tien jaar zich een hondje aanschafft. Verder spelen hier de omstandigheden nog een rol. Van een pup valt minder over (toekomstige) kwaliteiten te zeggen, dan van een volwassen hond die zich al heeft kunnen bewijzen.

Een bijzonder gezichtspunt levert de garantie op. De garantie kan door de verkoper gegeven worden. Soms is een garantie gebruikelijk binnen een bepaald ras of bij aangeslotenen van een bepaalde vereniging van hondenliefhebbers. In de koopovereenkomst wordt in artikel 3 geregeld dat de verkoper garandeert dat de hond aan het in de overeenkomst vermelde gebruik beantwoordt. De verkoper dient ook in te staan voor de eigenschappen waarvan hij beweert dat de hond deze bezit. Garantie wekt hij de koper in ieder geval gerechtvaardigde verwachtingen. Toch is de garantie van de verkoper niet alleen bepalend voor wat de koper mag verwachten. Even belangrijk is de reclame gemaakt voor het ras en meer in het bijzonder de wijze waarop de fokker/verkoper zijn honden in advertenties aanprijst.

Wanneer bijvoorbeeld gesteld wordt dat u meestal wel 15 jaar plezier zult hebben van uw rashond van ras A en uw hond van ras A wordt slechts één jaar kan dat aanleiding zijn met verkoper daarover stevig van gedachten te wisselen.

Ook de wijze waarop de koper de honden in het maatschappelijk verkeer ziet functioneren is van belang. Alle Retrievers die de koper kent apporteren goed, alleen de hond van de koper, ook een Retriever, is het maar niet aan het verstand te brengen. Dit zijn invloeden, die geheel of gedeeltelijk buiten de relatie koper-verkoper staan. Toch moet worden bedacht dat wanneer verkoper een minder vergaande garantie geeft dan gebruikelijk is hij een bepaald ras, de rechter de verdergaande garantie die binnen dat ras gebruikelijk is wel eens zou kunnen laten prevaleren boven hetgeen - ten nadele van koper - afgesproken is!

Wanneer bijvoorbeeld verkoper een nieuwe pup garandeert, als de hond binnen zes maanden na aankoop aan een erfelijke afwijking overlijdt, terwijl gebruikelijk is voor het ras of in de model-koopovereenkomst van de rasvereniging staat, dat wanneer de hond binnen één jaar overlijdt de koper recht heeft op een nieuwe pup, dan is de garantie van een half jaar mogelijk niet afdoende om de verwachtingen van de koper op relevante wijze te beïnvloeden.